

Kartläggning av kostnader kopplade till skolan, 2026

Rädda Barnens Ungdomsförbund

Rädda Barnens
Ungdomsförbund

Bakgrund

Många barn upplever att skolan medför en för stor kostnad för att det ska vara hållbart. Trots att utbildning är en basal rättighet som barn har så säkerställs den inte i praktiken. Barnkonventionen säkerställer i enlighet med artikel 28 att utbildning för barn ska vara tillgänglig och icke-diskriminerande. En tillgänglig och icke-diskriminerande skolgång inkluderar aktiviteter som främjar gemenskap inom skolgången som tex utflykter. Barn ska ha möjlighet till grundläggande skolgång som ska vara obligatorisk och gratis. Konventionsstaterna ska dessutom sträva efter att successivt införa högre utbildning som är tillgänglig och gratis för alla.

Barnrättskommitténs allmänna kommentar 1 från 2001 hävdar dessutom att skolor ska se till att ekonomiska och geografiska hinder inte ska finnas för att barn ska ha tillgång till utbildning.

Till barnkonventionen hör tre tilläggsprotokoll. Det första rör barn i väpnade konflikter, det andra behandlar handel med barn, barnprostitution och barnpornografi, och det tredje ger barn rätt att lämna in klagomål till FN:s barnrättskommitté. FN håller just nu på att ta fram ett fjärde tilläggsprotokoll till Barnkonventionen som ska säkerställa att alla barn ska kunna gå i skolan kostnadsfritt. Tilläggsprotokollet kommer eventuellt också gälla minst ett år gratis förskola och gratis aktiviteter efter skolan (fritids). Det som är nytt med protokollet är att det skulle expandera antal åren som enligt krav behöver vara gratis.

I Sverige så är vi ofta stolta över att kunna erbjuda gratis utbildning, men så är sällan fallet i praktiken. Många elever upplever dolda kostnader, såsom att behöva betala för utflykter, lunch, studiebesök, skolmaterial eller annat. Det är inte en ovanlighet att barn i Sverige behöver stanna hemma från skolan för att de inte har råd att följa med de andra barnen på dagens aktivitet. Det som också är unikt för Sverige är att vi är det enda landet i världen där vi har friskolor som finansieras av skattepengar. Det betyder att ju mindre pengar de spenderar på skolmaterial, desto mer vinst kan de ta ut det året. Det riskerar att leda till att elever som går på friskolor tvingas betala en större del av dolda kostnader, för att skolan ska kunna ta ut mer i vinst.

Vi på Rädda Barnens Ungdomsförbund har därför beslutat oss för att arbeta för att tilläggsprotokollet ska bli verklighet. Vi hoppas att protokollet kan sätta politisk press på regering och riksdag för att säkerställa att barn i Sverige har möjlighet att gå i skolan, gratis, och helt utan dolda kostnader. Alltid.

Kartläggningens syfte

Syftet med vår kartläggning är att våra lokalgrupper runtom i landet ska kunna använda den som underlag. Vi vill att den ska vara en självklar del i det lokala påverkansarbetet. Genom att kartlägga kostnader som tillkommer elever och föräldrar så identifierar vi de hinder som barn behöver ta sig igenom för att få sina basala rättigheter tillgodosedda. Kartläggningen fokuserar främst på de direkta kostnaderna, såsom faktiska kostnader för

Frågeställningar

Kartläggningen syftar till att svara på vad det finns för olika kostnader kopplat till utbildning för barn och unga. Detta kan vara direkta kostnader, men även så kallade dolda, eller indirekta kostnader som kan uppstå genom att skolan begär en kostnad för att kunna delta i vissa aktiviteter eller liknande. Kartläggningen fungerar i viss mån som jämförande, i den mån det finns data och statistik för de kommuner våra lokalgrupper är verksamma inom.

Kartläggningen syftar till att svara på frågorna:

- Vad säger lagen egentligen?
- Vilka direkta kostnader finns det kopplat till förskola, fritidshem och kollektivtrafik?
- Vad för typer av dolda kostnader kan förekomma?
- Vad för dolda kostnader upplever våra medlemmar? Hur skiljer det sig mellan kommuner?

Vad säger lagen egentligen?

Kostnader kopplade till skolan regleras i svensk lag i Skollagen:

Avgifter

8 § *Utbildningen ska vara avgiftsfri.*

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål. Eleverna ska utan kostnad erbjudas näringsriktiga skolmåltider. Avgifter i samband med ansökan om plats får inte tas ut. Lag (2023:951).

9 § *Trots 8 § får det förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i denna lag, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever. Ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.*

Detta innebär i praktiken att skolan får ta ut en mindre, i teorin frivillig kostnad. Dock ser vi att verkligheten ser annorlunda ut. Elever förväntas exempelvis stå för lunch, inträde till badhus, pant för skoldatorer och andra dyra kostnader som ingen ska behöva betala för att ha tillgång till utbildning. Dessutom specificerar lagen inte vad den högsta summan skolan får ta ut är för aktiviteter, bara att den i övrigt ska vara avgiftsfri. Vi menar att allting som har med skolan att göra måste vara kostnadsfritt för att främja jämlikhet mellan elever. Det är inte hållbart att familjer själva ska behöva stå för kostnader såsom skrivböcker, pennor, miniräknare och gympakläder. Kostnaderna kan snabbt skena i väg, särskilt om man har flera syskon och det är många olika kostnader som ska täckas av vårdnadshavare. Vi ser också hur dessa avgifter ökar desto äldre man blir.

Kostnader för förskola

Ett av de förslag som tilläggsprotokollet ger är att minst ett år av förskola ska vara gratis. I dagsläget bestäms ett maxbelopp av staten som kommuner inte får överskrida. Dock är det fritt fram för kommuner att sätta ett lägre belopp per månad och barn. Det innebär att det finns möjlighet att påverka detta på lokal nivå. Om man som lokalgrupp tycker att ens kommun har satt för höga kostnader för förskolan så kan man försöka påverka politiker att sänka kostnaden.

I dagsläget så baseras avgiften som föräldrar betalar för förskola på den totala inkomsten. Själva principen i sig kan tänkas vara rättvis i grund och botten, men det är fortfarande för dyrt för en del barnfamiljer. Inkomsten baseras på den vårdnadshavare som barnet bor med. Bor man med två föräldrar så baseras beloppet på båda två gemensamma inkomsterna. För 2026 så ser det ut på följande sätt:

Barn 1 – Priset för barnet får max vara 3% av den totala inkomsten, eller max cirka 1847 kronor per månad

Barn 2 – Priset för barnet får max vara 2% av den totala inkomsten, eller max cirka 1231 kronor per månad

Barn 3 – Priset för barnet får max vara 1% av den totala inkomsten, eller max cirka 616 kronor per månad

Barn 4 – Har man fler än tre barn, så får de gå gratis i förskolan.

Detta innebär att maxbeloppet som en familj betalar för att ha sina barn på förskolan är 3694 kronor per månad. För att betala maxbeloppet behöver du dock ha en total inkomst som uppstiger 61 560 kronor per månad eller mer. Tjänar man mindre så betalar man också mindre. Problemet blir när pengar går till något som borde vara självklart att barn borde ha rätt till.

Detta är en rättighet som enkelt kan säkerställas genom att säkerställa tillgång till gratis förskola. Enligt Rädda Barnen, Majblomman, Röda Korset och Hyresgästföreningens gemensamma rapport om barnfattigdom för 2026 så ökar barnfattigdomen. Allt fler familjer vittnar om att de inte har råd att köpa de mest basala sakerna till sina barn, såsom näringsrik mat, vinterkläder eller att betala för fritidsaktiviteter. Detta är grundläggande behov som barn har och som de har rätt till enligt Barnkonventionen. Läger man mindre pengar på förskola, så har man möjlighet att kunna lägga pengarna på annat – som mat eller en vinterjacka. Därför vill vi inom Rädda Barnens Ungdomsförbund att förskola ska vara gratis för alla.

Kostnader för kollektivtrafik

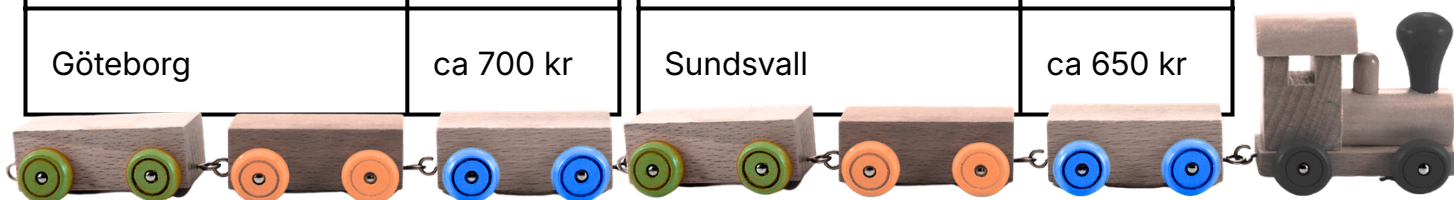
En direkt kostnad av utbildning kan vara att åka kollektivtrafik. Skolverket reglerar vilka som har möjlighet att få skolskjuts.

Enligt Skolverket har elever i kommunal förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola rätt till kostnadsfri skolskjuts om det behövs, med tanke på hur långt det är, vad det finns för trafikförhållanden, eller om eleven har funktionsnedsättning eller att det finns någon annan omständighet.

I praktiken innebär det att om man bor längre bort från skolan än vad som kan tänkas vara gångavstånd så får man ofta gratis busskort eller liknande. Detta gäller dock inte alla elever och kostnader för lokaltrafik kan snabbt bli dyra för familjer. Dessutom gäller busskortet endast om man går på den skola som är närmast en själv och som man hade blivit tilldelad i vanliga fall. Det innebär att det inte är givet att personer som inte kan gå kvar i sin skola, på grund av mobbning, studiesvårigheter eller andra förutsättningar i skolan.

Kostnaden för ett månadskort i de kommuner som vi är verksamma i ser ut ungefär så här:

Ort	Kostnad	Ort	Kostnad
Boden	ca 650 kr	Malmö	ca 500 kr
Luleå	ca 650 kr	Strömsnäsbruk	ca 500 kr
Eslöv	ca 500 kr	Västerås	ca 400 kr
Linköping	ca 600 kr	Borlänge	ca 600 kr
Stockholm	ca 700 kr	Hässleholm	ca 500 kr
Umeå	ca 550 kr	Norrköping	ca 600 kr
Bollnäs	ca 600 kr	Skellefteå	ca 550 kr
Göteborg	ca 700 kr	Sundsvall	ca 650 kr

Vad finns det för olika typer av dolda kostnader?

Barn spenderar nästan halva sin vakna tid inom skolans korridorer. Under den tiden kan det uppstå en hel del dolda kostnader. Dolda kostnader inom skolan kan innebära att behöva betala för:

Våra medlemmar berättar - dolda kostnader

Vi har under vår Aktivisthelg konsulterat 38 av våra medlemmar mellan 12-24 år gamla för att ta reda på vilka dolda kostnader som de upplever. Majoriteten av deltagarna i workshopen består av låg- och högstadielärover samt gymnasielärover, men även unga vuxna som tagit studenten deltog i konsultationerna. Deltagarna representerade flera kommuner i Sverige.

De medlemmar som har intervjuats befinner sig i följande kommuner.

Boden och Luleå

Åmål

Kristianstad

Strömsnäsbruk

Bollnäs

Linköping

Stockholm och Danderyd

Göteborg

Eslöv

Hässleholm

Malmö

Gnesta och Södertälje

Eslöv

Konsultationerna ger oss viktig insikt i hur skolor och kommuner tar ut avgifter som kan tänkas vara mindre, men som i verkligheten läggs ihop och konsekvensen blir att det är dyrt att gå i skolan.

Alla barn har rätt enligt Barnkonventionen att gå i skolan och vi på Rädda Barnens Ungdomsförbund anser att det ska vara helt gratis, i linje med ett eventuellt fjärde tilläggsprotokoll. Vi vill att regeringen ska ställa sig bakom ett sådant tilläggsprotokoll och genomföra det i praktiken genom att ta bort möjligheten för skolor att ta ut kostnader kopplade till skolan.

NORR (BODEN / LULEÅ)

NORRFRITID
-UTRUSTNING

Storgatan 14, 961 31 Boden
Org.nr: 559123-4567

Kvitto # 12487
2025-05-14 14:32
Kassa: 2 Kassör: ELIN

Artikel	Pris (kr)
Skidutflykt, Boden Friluft	200,00
Skolmaterial (pennor, sudd, block)	50,00
Busskort, Boden kommun	450,00
Simning med skolan	50,00
Bal, Luleå	2 000,00

TOTALT 2 750,00 kr

Moms (25%) 550,00 kr
Att betala 2 750,00 kr

Tack för ditt köp!
Stödjer barns möjligheter.

00012487202505141432

ÖST (STOCKHOLM / SÖDERTÄLJE /
BOLLNÄS)

InterSporten
SÖDERTÄLJE

Morabergsvägen 6, 151 61 Södertälje
Org.nr: 556789-1234

Kvitto # 55672
2025-05-14 16:21
Kassa: 3 Kassör: SOFIA

Artikel	Pris (kr)
Idrottskläder, Södertälje	500,00
Idrottskor, Södertälje	300,00
Resa till Lids, Södertälje	975,00
SL-kort, Stockholms kommun	650,00
Busskort, Södertälje	2 000,00

TOTALT 4 425,00 kr

Moms (25%) 885,00 kr
Att betala 4 425,00 kr

Tack för ditt köp!
Tillsammans håller vi igång Stockholm.

000055672202505141621

VÄST (GÖTEBORG)

VÄSTFRILUFT
-MEGASTORE-

Backaplan 3, 422 41 Göteborg
Org.nr: 559654-3210

Kvitto # 78456
2025-05-14 17:45
Kassa: 4 Kassör: JOHAN

Artikel	Pris (kr)
Fritidsklubb (2% av inkomst)	2%
Campingutrustning (större paket)	3 000,00
Lakan till camping	350,00
Skolmaterial (block, pennor, sudd)	500,00
Badhusentré, Göteborg AquaHus 50 kr x 3	150,00

TOTALT 4 000,00 kr
+ 2% av inkomst

Moms (25%) 800,00 kr
Att betala 4 000,00 kr
+ 2% av inkomst

Tack för att du väljer friluftsliv!

000078456202505141745

SYD (KRISTIANSTAD / HÄSSLEHOLM /
STRÖMSNÄSBRUK)

SYDSKID
& UTHYRNING

Idrottsvägen 8, 287 32 Strömsnäsbruk
Org.nr: 559987-6543

Kvitto # 89321
2025-05-14 15:07
Kassa: 1 Kassör: MATS

Artikel	Pris (kr)
Skidor (utflykt), Strömsnäsbruk 200 kr x 2	400,00
Idrottskläder, Hässleholm	750,00
Skridskor, Kristianstad	300,00
Skolmaterial (block, pennor, sudd)	200,00
Studentvecka, Hässleholm	550,00

TOTALT 2 200,00 kr

Moms (25%) 440,00 kr
Att betala 2 200,00 kr

 Tack för att du handlar lokalt!

000089321202505141507

Transport och kollektivtrafik

Transportkostnader är ett återkommande problem för många elever och familjer. Trots att det inte är en dold kostnad så är det flera deltagare som beskriver att kollektivtrafik inte alltid täcks av skolan och att reglerna för busskort skiljer sig mycket mellan kommuner. Elever som bor nära skolan får ofta inget stöd, även om avståndet upplevs som långt, kallt eller svårt att ta sig fram på ett säkert sätt. Precis det visar även de faktiska kostnaderna för lokaltrafik.

Deltagarna beskriver att kostnader för transport till och från skolan varierar kraftigt mellan kommuner och utbildningsnivåer. Vissa elever får fria skolkort eller fria resor inom hela regionen, medan andra behöver betala delar av eller hela sina resor själva.

Flera beskriver också att ansökningsprocessen för transportstöd är svår och tidskrävande:

“Det är enklare att bara betala själv.”

Flyktingungdomar och elever utan ekonomiska resurser påverkas särskilt mycket. Deltagare beskriver att transportkostnader gör det svårare att studera och delta fullt ut i skolan.

Skolmaterial och utrustning

Många deltagare beskriver att skolgången medför kostnader för material och utrustning trots att utbildningen formellt är avgiftsfri. Exempel som återkommer är kostnader för datorer, reparationer, borttappade böcker, passerkort, miniräknare och förbrukningsmaterial som pennor och block. Flera uttrycker att det råder oklarhet kring när elever förväntas ersätta skadad utrustning och att skolor ibland hanterar liknande situationer olika. Kostnaderna upplevs skapa stress och en känsla av att skolan inte är helt kostnadsfri i praktiken. Många beskriver en rädsla för att råka ha sönder sin dator eller råka tappa bort en bok.

Många deltagare beskriver att elever och familjer själva behöver betala för skolmaterial och utrustning. Återkommande kostnader handlar om:

- Anteckningsblock
- Läroböcker
- Lås till skåp
- Pennor
- Datorer (ofta pantavgift)
- Friluft- och idrottsutrustning
- Miniräknare
- Linjaler

Flera upplever att grundskolan är mer kostnadsfri medan gymnasiet innebär betydligt fler privata utgifter. Deltagare beskriver att gymnasieelever ofta själva behöver köpa material som tidigare tillhandahölls av skolan.

“På vårt gymnasium fick vi ingenting, vi fick köpa allt själv.”

Deltagarna beskriver att krav på skolmaterial skapar både ekonomiska och sociala konsekvenser. Det finns en upplevd press att ha ”rätt” utrustning, och flera elever känner utanförskap om de inte har råd.

“De som inte hade något att göra kände sig utfryssta, för att de inte kunde betala.”

Klassresor och utflykter

Klassresor, utflykter och olika skolaktiviteter beskrivs som områden där ekonomiska skillnader blir särskilt synliga. Deltagarna berättar om situationer där elever behövt betala för mat, aktiviteter eller utrustning för att kunna delta. Flera upplever att elever som inte har råd riskerar att hamna utanför gemenskapen eller tvingas genomföra alternativa uppgifter. Även studentfirandet lyfts fram som en betydande kostnad som många uppfattar som en viktig del av skolgemenskapen. Möjligheten att delta i sociala aktiviteter blir därmed nära kopplad till familjens ekonomi. Det argumenteras från skeptikers håll att CSN ska räcka till för att betala för dessa, men majoriteten av de som konsulterats meddelar att CSN inte räcker till för att betala kläder, dolda kostnader i skolan och fritidsaktiviteter.

I en tid där vi ser att barnfattigdomen ökar så är detta ett stort problem. Många av våra medlemmar tycker det är jobbigt att fråga ens föräldrar om pengar till skolan, då de vet att familjen redan är ekonomiskt stressad.

Många deltagare beskriver att klassresor och utflykter innebär stora kostnader och att alla familjer inte har råd att låta sina barn delta. Återkommande teman är:

- grupstryck kring att följa med på resor
- försäljning för att finansiera aktiviteter (där man ofta behöver betala själv om man inte säljer tillräckligt)
- dyra aktiviteter och utrustning
- extra kostnader för snacks, bal och privata inköp

Flera elever upplever att klassresor är socialt obligatoriska, även om de formellt är frivilliga.

“Det är många som känner att om det är en klassresa så måste man gå.”

Många klasser säljer exempelvis kakor för att samla in pengar till resor. Samtidigt beskriver deltagarna att försäljningen skapar stress och ojämlikhet:

- om försäljningen inte räcker måste elever eller familjer betala själva
- vissa familjer saknar nätverk eller arbetsplatser där produkter kan säljas

“Vissa har inte föräldrar med jobb där de kan sälja kakorna.”

Klassresor kan kosta mellan 800–1000 kr och flera elever berättar att vissa klasskamrater därför inte kunnat följa med.

Övergripande visar deltagarnas erfarenheter att klassresor och aktiviteter riskerar att exkludera elever ekonomiskt, särskilt under gymnasiet där kostnaderna upplevs som större än i grundskolan.

Deltagare med erfarenhet av migration eller osäker migrationsstatus beskriver särskilda utmaningar kopplade till utbildning. Flera berättar om elever som levt med risken att utvisas under pågående studier eller som tvingats avbryta sin utbildning på grund av migrationsbeslut. Det framkommer också att tillgången till ekonomiskt stöd och möjligheten att studera vidare inte upplevs vara densamma för alla. För dessa elever präglas skolgången ofta av osäkerhet kring framtiden, vilket påverkar både motivation och möjligheten att planera sin utbildning.

“Jag betalade för mig själv, annars fick jag inte gå.”

Idrotts- och fritidsaktiviteter

Kostnader kopplade till idrottsundervisning och friluftaktiviteter återkommer i flera berättelser. Deltagarna nämner utgifter för skridskor, skidåkning, simundervisning (entré till badhus samt badkläder), idrottskläder och friluftsutrustning. Flera upplever att sådana aktiviteter förutsätter att familjer har ekonomiska resurser att köpa eller hyra utrustning. Några lyfter också särskilda kostnader kopplade till religiösa eller kulturella behov, exempelvis inköp av burkini för simundervisning, vilket ofta är betydligt mycket dyrare än baddräkt eller bikini. Eftersom vissa moment är obligatoriska för att klara skolan och få godkänt så får kostnaderna enorma konsekvenser för eleverna.

Många deltagare beskriver att idrott, friluftsdagar och skolaktiviteter innebär återkommande kostnader som elever eller familjer själva behöver betala. Kostnaderna handlar ofta om:

- Skidåkning
- Skridskoåkning
- Idrottskläder
- Gympaskor
- Campingutrustning
- Cyklar
- Entréavgifter till aktiviteter och badhus

Flera deltagare upplever att deltagande i aktiviteter i praktiken kräver att elever själva köper utrustning. Samtidigt beskriver flera att man riskerar frånvaro om man inte deltar i aktiviteterna.

Exempel på kostnader som nämns:

- Idrottskläder: cirka 500 kr
- Gympaskor: cirka 300–400 kr
- Skridskor: cirka 400 kr
- Campingset: cirka 3000 kr
- Gymkort/skolgym: cirka 60 kr

I en del skolor har elever möjlighet att låna utrustning av skolan, men det skiljer sig enormt mellan kommuner och skolor:

“Vår skola har inga pengar, vi behöver betala för allt.”

Skolluncher

Deltagarna beskriver att skolmat ibland upplevs som otillräcklig, både i mängd och kvalitet, vilket gör att vissa elever behöver köpa egen mat regelbundet. Det skapar extra kostnader för familjer och påverkar elevernas vardag.

“Jag har köpt egen mat i två månader nu.”

“Vissa kunde inte hämta mat, så man behövde dela med sig.”

Frågan om mat lyfts främst i samband med utflykter, studieresor och specialkost. Deltagarnas erfarenheter varierar mellan skolor. Vissa berättar att skolan alltid tillhandahåller lunch eller matsäck, medan andra beskriver att eleverna förväntas ta med egen mat eller köpa den själva. Flera deltagare med särskilda kostbehov upplever att skolans lösningar inte alltid fungerar, vilket leder till att de själva eller deras familjer får stå för kostnaderna. Berättelserna visar att tillgången till mat inte alltid är likvärdig och att detta ibland påverkar både hälsa och deltagande.

Det finns återkommande problem med skollunchen:

- Maten upplevs inte som tillräckligt mättande
- Maten tar slut innan alla elever hunnit äta
- Vissa elever köper extra mat eller snacks
- Inga mellanmål erbjuds
- Långa skoldagar förstärker problemet

“We have to be in school until around 4:30pm and don't really get any food after lunch.”

Vid utflykter och resor varierar stödet. Många beskriver att skolan ofta står för maten, men att det finns viktiga undantag. Vissa får exempelvis ingen matsättning vid längre resor, och ofta behöver elever köpa egen mat eller fika.

“Det fanns ingen matsättning alls när vi åkte till Stockholm.”

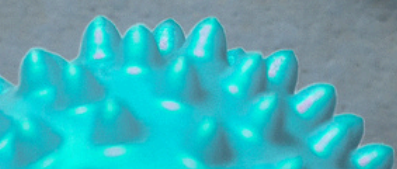
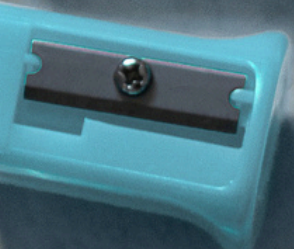
Övergripande visar konsultationerna att mat i skolan är en ojämn kostnad, att även om det oftast är gratis så behöver många elever ändå lägga egna pengar på extra mat på grund av otillräcklighet eller bristande stöd vid aktiviteter och långa skoldagar.

Samlad bild

De dolda kostnaderna i skolan är många och höga. De varierar mellan olika kommuner och årskurser men är oavsett det fortsatt problematiska. Vi på Rädda Barnens Ungdomsförbund anser att alla barn ska ha råd att gå i skolan oavsett ens familjs socioekonomiska status och det blir därmed ohållbart att skolor tar ut kostnader i samband med skolan. Vi vill se att Sverige ställer sig bakom ett fjärde tilläggsprotokoll som gör all utbildning gratis för barn och att Skollagen ska ändras och att skolor inte längre ska få ta ut kostnader för aktiviteter eller liknande kopplat till skolan. Alla kommuner måste säkerställa att barn och unga har tillgång till allt material de behöver för att klara skolan helt kostnadsfritt.

Kartläggningen visar också att det finns andra problem i skolan som gör att barn inte kan delta på lika villkor. Dessa är exempelvis rasism och svårigheter att få det stöd man behöver i skolan. Vi vill se en politisk prioritering av dessa frågor. Sverige måste säkerställa att alla barn kan delta i sin skolgång. För att läsa mer om de krav vi har kopplat till vårt politiska tema, [läs vår kravlista.](#)

Våra medlemmar skriver

Ett urval av öppna brev från RBUF-medlemmar till politiker,
Aktivisthelg, maj 2026

Rädda Barnens
Ungdomsförbund

Kära politiker ~~er~~

på din första dag vill jag att ni jobbar för att minska klyftorna i de svenska skolorna. Kommunala & privata skolor ska inte skiljas beroende på var de befinner sig. Det återinför bara segregationen - den som vi vill slopa.

Jag vill även att skolan ska satsa mer på elevvärd & elevkärer. Så att eleverna får en markant röst i hur skolans verksamhet ska drivas för att främja elevernas bästa. Lärare på skolan är vuxna, & vet inte hur det är att gå i skolan idag - därför borde dem som faktiskt lever genom det få en röst.

Dessutom vill jag att ni gör transporten gratis till alla grundskole- & gymnasieelever. Det hjälper utåtta familjer enormt, då kostnaden kan gå upp till flera tusen per år. Man ska även ~~opp~~ ~~id~~ ~~de~~ uppmuntra barn att gå till skolan, vilket görs när de slipper betala.

Tack!

Kära politiker!

Under min skoltid la min familj mycket pengar på att jag skulle ha mat under mina klassresor & utflykter. Jag minns hur jobbigt det var att säga till mamma att hon än en gång behöver ge mig pengar för matlådor eller att be henne laga extra mat till mig. Jag önskar att inget annat barn ska behöva känna samma känsla, jag önskar att inget barn ska behöva gå hem med en klump i magen när de vet att de inte kan följa med på nästa klassresa. Jag hoppas att ni arbetar för att ~~skolan~~ skolan Faktiskt ska vara gratis, inte bara på papper.

- Stockholm, 21 år

Kära politiker

Hej kära politiker!

Jamnal
Kristianstad.
Hälselidan

Det har varit tufft att gå till skolan,
för unga är det fika, skridskor och idrotts-
kläder. Därpå är det tufft för ungdomarna då
de behöver betala för transport, dator vid
olycka men även mat/fika vid utflykt.

~~Ungdom~~

Slutligen vuxna som är i gymnasiet.
Då de betalar student och transport.
Hoppas ni gör det lättare och skänker
att gå till skolan, kanske höja CSN.
Tack!

~~Kära Politik~~ Maya - gäte bong

~~Skolan~~

Kära Politiken: Det ska vara för alla att ta sig till skolan
o avsett avstånd \Leftrightarrow gratis

Pennor, Böcker, material osv ska vara gratis även i universitet och högskola

Alla som går i skolan ska få minst boken när det ska på
utflykt

Kära politiker, Vi tycker att det inte är okej att behöva betala för att gå på skolan!
Till att börja med så är färdtjänst en förtydligande problem för många av oss som står
inför flera hinder såsom personer med funktionsnedsättning eller de som bor långt ifrån skolan.
Bor man nära ^{för} skolan för att få en SL-kort och har en funktionsnedsättning som innebär att man
inte kan gå eller cykla hela vägen, ska man egentligen få färdtjänst, Men den nekas ofta
även när den behövs. Det betyder att barn med funktionsnedsättning behöver betala det,
Vilket blir bekostad skolgång.¹

Ett annat område där extra kostnader ofta förekommer är utflykter i klassen. Ibland behöver man
betala för att få vara med, betalar för bående eller för maten, även om resan är valfri kan det
kännas väldigt jobbigt att vara där ändå som inte kan följa med. Ibland
behövs man betala för mat även när det inte är utflykt, om matsalen
är stängd eller man behöver äta frukost på skolan, till exempel. Studenterna är
en milstolpe för många elever, och det innebär många firanden som
man vill och förväntas ta del av. Att betala för de firandena, Studentklubben,
och Studentmössa blir otroligt dyrt för eleverna. Där för tycker vi att
mössa företaget måste regleras med tarke på CSN, och att staten ska erbjuda
gratis mössa till alla som tar studenterna. ~~Detta är ett hinder till~~

Ytterligare ett hinder till att alla elever ska få gratis skolgång är att teknik ofta krävs för kursplanen. Detta
fungerar ofta inte tekniken på skolan vilket gör att elever behöver betala för det själva. Att
detta gör att skolgången faktiskt inte är gratis, vilket strider emot barnkonventionen.

Mvh RBUF ♡